

ע"פ 7478/14 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 7478/14

לפני:
כבוד השופט ס' גובראן
כבוד השופט ח' מלצר
כבוד השופט ע' פוגלמן

המערער: פלוני

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על גזר הדין של בית המשפט המחוזי בחיפה (כב'
השופטת ת' שרון נתנאל) בת"פ 20941-01-14 מיום
21.9.2014

תאריך הישיבה: י"ז באייר התשע"ה (6.5.2015)

בשם המערער: עו"ד אילן חכם

בשם המשיב: עו"ד נילי פינקלשטיין

פסק-דין

השופט ע' פוגלמן:

1. המערער הורשע על פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון ב-15 עבירות שקדמו לתאונת דרכים קשה שלה גרם ובעבירה נוספת של הפקרה אחרי פגיעה. בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופטת ת' שרון נתנאל) גזר על המערער 63 חודשי מאסר לריצוי בפועל (שלושה מתוכם בעקבות הפעלת מאסר מותנה בגין הרשעה קודמת); 24 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור עבירות או הפקרה אחרי פגיעה כמפורט בגזר הדין; 12 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור עבירות שעניינן נהיגה בשכרות כמפורט בגזר הדין; ופיצוי כספי לשניים מהנפגעים בסכום כולל של 30,000 ש"ח. לבסוף, נפסל המערער מלקבל ומלהחזיק רישיון נהיגה למשך 15 שנים מיום שחרורו ממאסר. הערעור שלפנינו מופנה לחומרת גזר הדין.

תמצית העובדות וההליכים

2. על פי עובדות כתב האישום, בליל ה-27.12.2013 נהג המערער ברכבו (להלן: הרכב) בעודו פסול מנהיגה לצמיתות. המערער היה שריו בגילופין ולרכב שבו נהג לא היו רישיון וביטוח תקפים. בשלב מסוים במהלך הנסיעה סטה המערער מנתיב נסיעתו ואיבד שליטה על הרכב. ניידת משטרה שחלפה בקרבת מקום נאלצה לבלום בפתאומיות כדי להימנע מהתנגשות במערער. השוטר שהיה בניידת הורה למערער לעצור אך הלה התעלם מקריאותיו. המערער נמלט מהמקום תוך כדי נסיעה נמהרת ופיזזה שבמהלכה ביצע מספר עבירות תנועה וביניהן חציית צומת ברמזור אדום ונסיעה בניגוד לכיוון התנועה. בהמשך הנסיעה פגע המערער בשני רכבים: רכב מסוג "מאזדה" (להלן: המאזדה) שבה היו הנהג ושלושה נוסעים נוספים ומונית שבה היה הנהג בלבד. כל אלה נפצעו כתוצאה מהתאונה בדרגות חומרה שונות, כששניים מנוסעי המאזדה נפגעו באורח חמור: פניו של אחד מהם התרסקו כליל, הוא סבל פציעות נוספות ונזקק להנשמה ולאשפוז ממושך; ולאחר נגרמו שברים בעמוד השדרה הצווארי ופגיעות נוספות. המערער נחבל ברגלו. לאחר התאונה יצא המערער מהרכב, הפקיר את הפצועים והלך ברגל למגרש מוניות סמוך שבו הסתתר מהמשטרה עד שנתפס. על פי העובדות שהוסכמו על הצדדים, ממקום מסתורו היה בכוחו של המערער לראות את מצבם של הפצועים וחרף זאת הוא נמנע מלהזעיק עזרה עבורם. בו בעת, המערער התקשר לבנו ולשניים נוספים וביקשם להגיע ולחלצו ממקום האירוע. מאחד מהם - שהוא גם בעליו הרשומים של הרכב - ביקש לדווח למשטרה כי הרכב נגנב. יצוין כי אחרים שנמצאו בקרבת מקום הזעיקו את כוחות ההצלה עבור הפצועים.

3. בגין כל אלה הורשע המערער על פי הודאתו (כב' השופטת ת' שרון נתנאל) ביום 13.7.2014 ב-16 סעיפי אישום: חבלה חמורה בנסיבות מחמירות לפי סעיפים 333 ו-335(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); הפקרה אחרי פגיעה לפי סעיף 64א(ג) לפקודת התעבורה [נוסח חדש] (להלן: פקודת התעבורה); עבירת ההפקרה); מעשה פיזיות לפי סעיף 338(א)(1) לחוק העונשין; הפרעה לשוטר בשעת מילוי תפקידו לפי סעיף 275 לחוק העונשין; הדחה בחקירה לפי סעיף 245(א) לחוק העונשין; שיבוש מהלכי משפט לפי סעיף 244 לחוק העונשין; נהיגה ללא רישיון ובזמן פסילה לפי סעיפים 10(א) ו-67 לפקודת התעבורה; נהיגה בשכרות לפי סעיפים 62(3), ו-39א לפקודת התעבורה; נהיגה תחת השפעת משקה משכר לפי סעיפים 62(3), 64ב(א)(4) ו-39א לפקודת התעבורה; נהיגה בקלות ראש לפי סעיף 62(2) לפקודת התעבורה; סטייה מנתיב נסיעה לפי תקנה 40(א) לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961 (להלן: תקנות התעבורה) בצירוף סעיפים 62, 68 ו-38(2) לפקודת התעבורה; נהיגה במהירות בלתי סבירה לפי תקנה 51 לתקנות התעבורה בצירוף סעיפים 62, 68 ו-32(2) לפקודת התעבורה; חציית צומת ברמזור אדום לפי סעיף 64(ה) לתקנות התעבורה; נסיעה בנתיב המיועד לתחבורה ציבורית לפי 34(א) לתקנות התעבורה; נהיגה נגד כיוון התנועה לפי סעיפים 37 ו-36(א) לתקנות התעבורה; ונהיגה ללא פוליסת ביטוח תקף לפי סעיף 2(א) לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש] תש"ל-1970.

4. ביום 21.9.2014 גזר בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופטת ת' שרון נתנאל) את עונשו של המערער כמפורט ברישע לפסק דין זה. בית המשפט עמד על כך שרצף העבירות שבהן הורשע המערער עולה כדי "מצבור" חמור ומתמשך של מעשים שסיכנו חיי אדם, רכוש, ואת בטיחות המשתמשים בדרך; וכי הם בבחינת "אירוע" אחד כמשמעו בסעיף 40ג(א) שיש לגזור בגינו עונש יחיד. בית המשפט עמד על הפציעות הקשות ביותר שנגרמו לחלק מהפצועים וציין כי בנסיבות אלו היה זה באורח נס בלבד שלא קופחו חיי אדם. בהמשך פנה בית המשפט לבחון את עבירת ההפקרה ועמד על הדופי המוסרי שבה. לצד זאת, נקבע כי בנסיבות העניין ונוכח העובדה כי ממקום מסתורו ראה המערער כי היו אחרים שנחלצו לסיועם של הפצועים, מעשה ההפקרה היה מעט פחות חמור. לאחר שבחן בעיון את פסקי הדין שהציגו הצדדים לעניין רמת הענישה הנוהגת, קבע בית המשפט את מתחם הענישה ההולם את מעשי המערער בטווח שבין 4 לבין 6 שנות מאסר לריצוי בפועל; פסילת רישיון הנהיגה לתקופה ממושכת; ועונשים נלווים. בבואו לגזור את עונשו נזקפו לחובת המערער עברו הפלילי התעבורתי המכביד ביותר הכולל, בין היתר, מספר הרשעות בגין נהיגה בזמן פסילת רישיון הנהיגה; הרשעה בגין נהיגה בשכרות; הרשעות בגין נהיגה במהירות מופרזת; והרשעות בגין עבירות תעבורה נוספות. כשיקולים לקולה עמדו החרטה הכנה שהביע המערער; הנזק שעלול להיגרם למשפחתו כתוצאה ממאסרו הממושך; והודאת המערער במעשיו במסגרת הסדר הטיעון וחיסכון הזמן השיפוטי שנבע מכך.

הטענות בערעור

5. המערער טען כי בית המשפט קמא החמיר בעונשו יתר על המידה. נטען כי קביעת בית המשפט קמא שלפיה בנסיבות המקרה עבירת ההפקרה הייתה פחות חמורה לא קיבלה משקל ממשי בגזירת העונש; כי שכרותו בזמן ההפקרה מצדיקה הקלה בעונשו שכן היא פגמה בשיקול דעתו; כי בית המשפט קמא לא התחשב די הצורך בהודאתו ובחיסכון הזמן השיפוטי שנבע מכך; וכי לצורך קביעת עונשו פנה בית המשפט לפסקי דין שעסקו במקרים חמורים מדי, דבר שגרם להחמרה יתרה בעונשו. בנוסף, במהלך הדיון לפנינו העלה המערער טענה נוספת בדלתיים סגורות שאותה לא העלה בבית המשפט המחוזי שלטענתו מצדיקה הקלה בעונשו.

6. המשיבה סומכת ידיה על פסק דינו של בית המשפט קמא, מנימוקיו. לדידה יש לדחות את הערעור שכן העונש שהושת על המערער הולם את חומרת מעשיו והוא אף מתון באופן יחסי בשים לב לרמת הענישה הנוהגת. המשיבה הדגישה את ריבוי המעשים ואת חומרתם; את תוצאותיה הקשות של התאונה, במיוחד עבור שניים מהפצועים; את הדופי המוסרי שבעבירת ההפקרה; ואת העובדה שחרף החרטה שהביע המערער הוא טרם שילם לנפגעי העבירה את הפיצויים שנפסקו לטובתם.

דיון והכרעה

7. כידוע, ערכאת הערעור תמנע מלהתערב בגזר הדין שהשיתה הערכאה הדיונית אלא אם ימצא כי נפלה טעות מהותית בגזר הדין או כי עונשו של המערער סוטה באורח מהותי מרמת הענישה הנוהגת במקרים דומים (ע"פ 8598/14 אלמליח נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (1.3.2015)). לא כך במקרה שלפנינו. הורתו של האירוע בהחלטת המערער לנהוג ברכב בעת שהיה שיכור ולאחר שנפסל מנהיגה לצמיתות עקב הרשעות קודמות בעבירות תעבורה. בעשותו כן הפך המערער את הרכב לכלי משחית והפגין זלזול בחיי אדם, בחוק וברשויות אכיפת החוק. התוצאות המצערות לא איחרו להגיע, בדמות חבלות חמורות לפצועים בתאונה. כפי שציין בית המשפט קמא, דומה כי אך באורח נס לא קופחו חיי אדם. בכך לא תמה הפרשה שלפנינו. המערער הוסיף והפקיר את הפצועים בזירת האירוע ולא הזעיק

את כוחות ההצלה. זאת, הגם שנותר בקרבת מקום, היה מודע למצבם והזעיק עזרה עבור עצמו. חומרתו של האירוע לפנינו מושתתת אפוא על מספר אדנים: נהיגה בשכרות ובפראות עובר לקרות התאונה (ראו למשל ע"פ 2247/10 ימיני נ' מדינת ישראל, פ"ד סד(2) 666, 742(2011); ע"פ 5002/94 בן איסק נ' מדינת ישראל, פ"ד מט(4) 151, 165 (1995)); פגיעה קשה בבני אדם; ועבירת ההפקרה שלגביה ציינו לא פעם כי ביסודה דופי מוסרי והיא מנוגדת לערכים בסיסיים של ערבות הדדית וחמלה בין אדם לרעהו (ע"פ 1789/14 נחמיה נ' מדינת ישראל, פסקאות כ"ז-כ"ח (22.10.2014); ע"פ 1902/14 מדינת ישראל נ' נתנוב, פסקה 7 (1.7.2014) (להלן: עניין נתנוב)).

8. שילובם של אדנים אלה, כמו גם עברו הפלילי התעבורתי המכביד של המערער הביאו את בית המשפט קמא - שנתן משקל מתאים גם לטיעונים לקולה שהעלה הסניגור - להשית על המערער עונש מאסר משמעותי. עיון במקרים המתאפיינים במקבץ אירועים דומה לזה שלפנינו מלמד כי מנעד הענישה הוא רחב יחסית וכי עונשו של המערער מצוי בגדרו. ונדגים. בע"פ 6044/13 אבו שנב נ' מדינת ישראל (18.3.2015) נדון מקרה של אדם שנהג באופן פראי ותחת השפעת אלכוהול, ללא רישיון וללא ביטוח. בנסיעתו פגע בחמישה אנשים, כשבאחד מהם פגע באורח קשה והפקירו לאחר מעשה. כמו כן, בוצעו עבירות נוספות. באותו עניין הושתו על המערער חמש שנות מאסר לריצוי בפועל. בית משפט זה דחה את הערעור. לעומת זאת, בעניין נתנוב נדון עניינו של אדם שנהג ברכבו שיכור וללא רישיון, פגע בהולך רגל פגיעה חמורה ולאחר מכן מסר ידיעה כוזבת שלפיה רכבו נגנב. בית משפט זה דחה את ערעור המדינה על קולת העונש שנקבע ל-20 חודשי מאסר לריצוי בפועל. בתוך ניתן להצביע על ע"פ 4906/12 ווסה נ' מדינת ישראל (14.1.2013) שבו נדון ערעורו של אדם שרכב על אופנוע ללא רישיון וביטוח תקפים, בעודו שיכור ותחת השפעת סם, איבד שליטה על האופנוע, פגע בהולכת רגל שנפגע באורח קל והפקירה לאחר מעשה. המערער, שהיה בעל עבר פלילי מכביד, הורשע בהפקרה לפי סעיף 64א(א) לפקודת התעבורה - סעיף מקל מהסעיף שבו הורשע המערער לפנינו שהעונש בצדו הוא 3 שנות מאסר בלבד. בית המשפט המחוזי השית עליו 48 חודשי מאסר בפועל ובית משפט זה דחה את ערעורו. עולה אפוא כי עונשו של המערער מצוי אמנם ברף הגבוה של רמת הענישה הנוהגת, אך בשים לב למכלול הנסיבות ובכלל זה מספר הנפגעים עצמת הפגיעה בהם וההפעלה המצטברת של מאסר על תנאי שהיה תלוי ועומד נגדו, אינו חורג ממנה באורח מהותי.

9. בהתייחס לקביעתו של בית המשפט קמא שלפיה בנסיבות העניין עבירת ההפקרה שביצע המערער פחותה בחומרתה עקב סיוע שהושיטו אחרים לפצועים, מבקשים אנו להבהיר כי האחריות לסייע למי שנפגעו בתאונת הדרכים מוטלת בראש ובראשונה על הנהג הפוגע. ההתחמקות מאחריות זו היא לזו היסוד הפלילי שבעבירת ההפקרה ובה נעוץ הפסול המוסרי. מטעם זה עבירת ההפקרה כשלעצמה אינה דורשת קשר סיבתי בין ההפקרה לתוצאות הפגיעה (ע"פ 4311/14 אבוטובול נ' מדינת ישראל, פסקה 16 לחוות דעתו של השופט צ' זילברטל וחוות דעתי (20.5.2015); ע"פ 6864/14 ענאש נ' מדינת ישראל, פסקאות 2-4 לחוות דעתה של השופטת ע' ברון (8.3.2015); ע"פ 7936/13 לוי נ' מדינת ישראל, פסקה 20 (16.12.2014)).

10. לבסוף, לא מצאנו ממש בטענת המערער כי שכרותו של המערער בזמן ההפקרה מצדיקה הקלה בעונשו שכן שיקול דעתו "בגד בו". נהיגה בשכרות אינה יכולה לשמש טעם לקולה, וכפי שכבר נפסק, ההפך הוא הנכון (ע"פ 7164/10 ג'אן נ' מדינת ישראל, פסקה ד' לחוות דעתו של השופט א' רובינשטיין (1.12.2011)); מה גם שסמוך לאחר מועד ההפקרה היה המערער ממוקד דיו כדי להתקשר לשלושה אנשים שונים להזעיק עזרה עבור עצמו וכדי לנסות להדיח את חברו למסור למשטרה עדות שקר בדבר גניבת הרכב.

11. על אף האמור עד כה, שקלנו גם את הטענה הנוספת שהועלתה בדלתיים סגורות ואת תגובתה בכתב של המשיבה שהוגשה בהתאם להחלטתנו. נוכח הטעמים שפורטו שם, אנו רואים להורות על הפחתת שישה חודשים מעונש עמוד 4

המאסר בפועל שהושת על המערער ולהעמידו על 57 חודשים. יתר רכיבי גזר הדין יעמדו בעינם.

סוף דבר, הערעור מתקבל כמפורט בפסקה 11.

ניתן היום, כ"ב בסיון התשע"ה (9.6.2015).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט
